

Nacionalni inštitut
za **javno zdravje**

ZDRAVJE V OBČINI JESENICE - poglobljena analiza

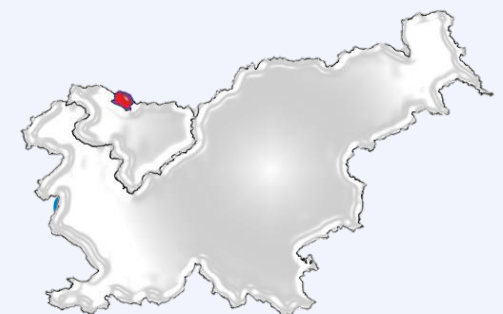

prim. Alenka Hafner, dr. med.

Ljubljana, 6. 9. 2019

Zgodba publikacije

- podjetje MARBO OKOLJE d.o.o. za občino Jesenice letno pripravlja Akcijske programe varstva okolja
- v letu 2018 so NIJZ OE Kranj ponovno povabili k sodelovanju - zaupali so nam izdelavo ocene stanja zdravja in zdravstvenega varstva v občini

Zdravje v občini Jesenice - metodologija

Vir podatkov:

- redne statistične zbirke NIJZ
- Statistični urad RS
- Onkološki inštitut
- Fakulteta za šport
- ZZZS
- Inštitut RS za socialno varstvo
- publikacija Zdravje v občini
- raziskavi Z zdravjem povezan vedenjski slog 2012 in 2016

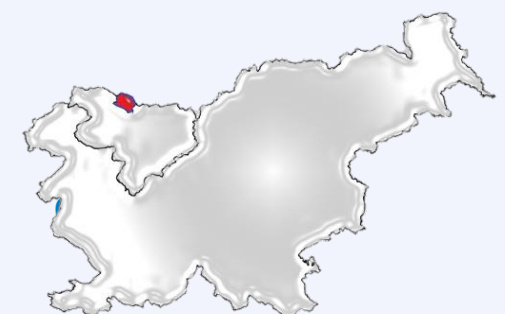

Podatki za leto 2016 in spremljanje trendov do leta 2016

Ob nedostopnosti podatkov na ravni občine
ravni Upravne enote (UE)

prikaz na

Prebivalci in skupnost

2016:

- 20.713 prebivalcev:
 - 10 % prebivalcev Gorenjske
 - 1 % prebivalcev Slovenije
- dobra polovica moških – 10.362
- večja gostota naseljenosti kot v Sloveniji
- višja povprečna starost (43,6 let) kot v Sloveniji in na Gorenjskem

Prebivalci in skupnost

Ugodni kazalniki

- manjša registrirana brezposelnost kot v Sloveniji
- **nadpovprečni indeks razvitosti** (vendar pada!)
- rahlo nadpovprečna neto plača

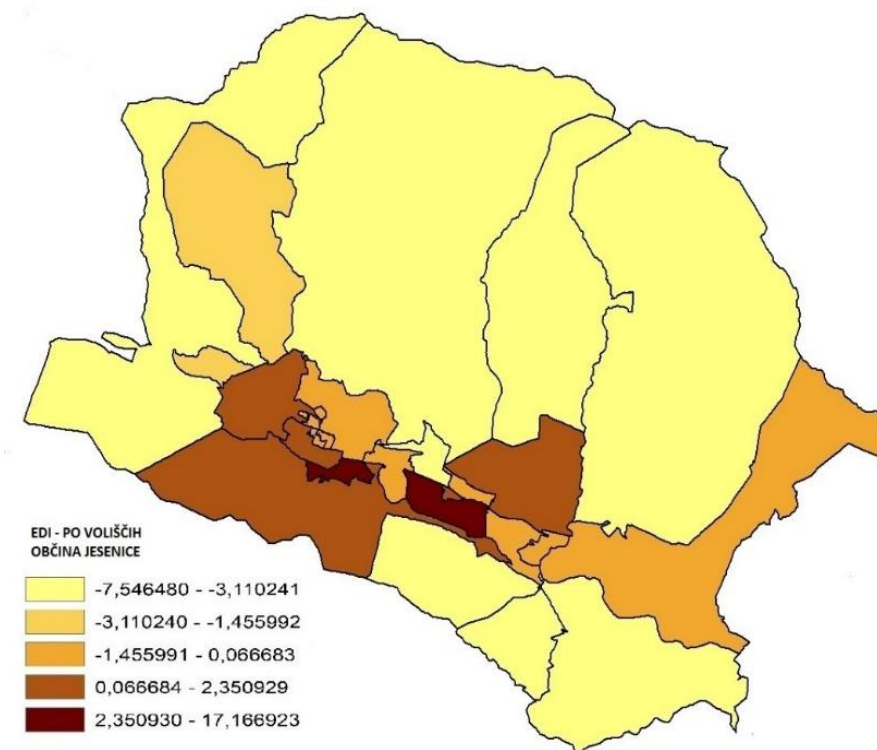
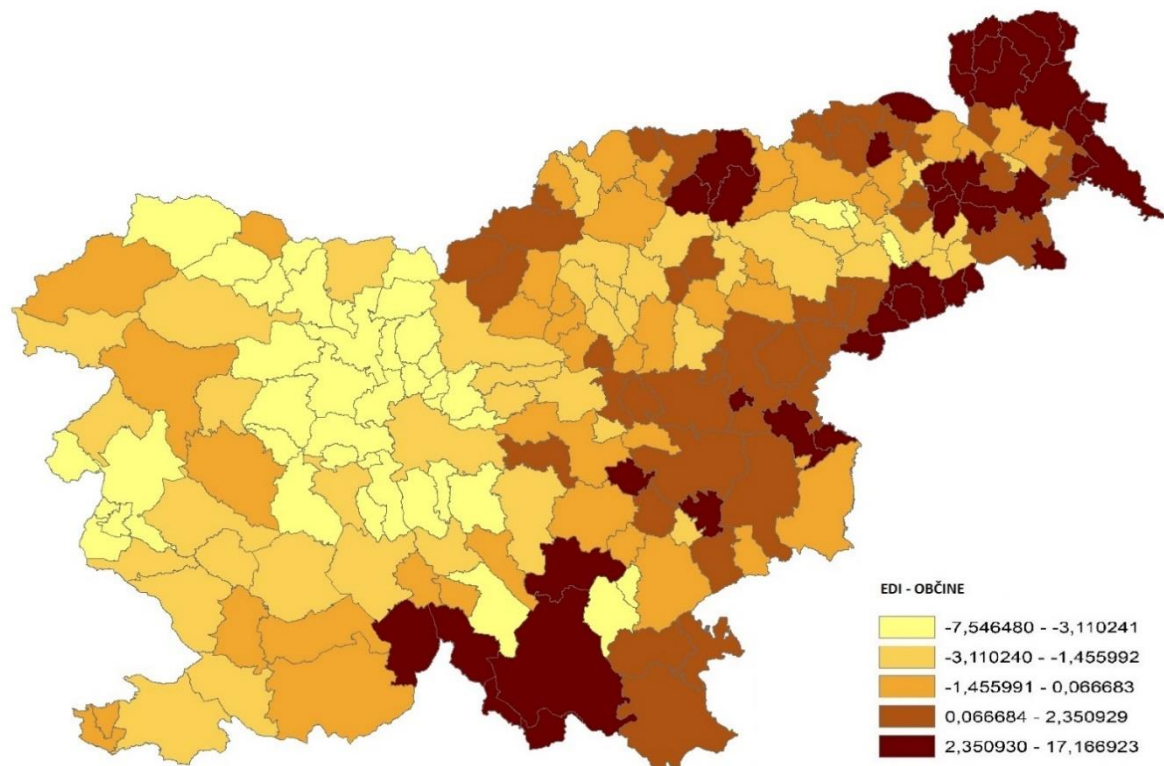
Neugodni kazalniki

- negativen **prirast prebivalstva** (-5,2/1000):
 - rodilo se je manj prebivalcev, kot jih je umrlo
 - priselilo se jih je manj, kot se jih je odselilo
- relativno **staro prebivalstvo** (indeks staranja 131)
- **slabša izobrazbena struktura** kot v regiji in v Sloveniji
- **primanjkljaj delovnih mest**
- najslabša občina v regiji po **socialno-ekonomskem primanjkljaju** (leto 2011)

Kazalnik primanjkljaja na ravni slovenskih občin

Slovenska različica evropskega kazalnika primanjkljaja (SI-EDI) za leto 2011 po občinah (Vir: Zadnik, 2018).

Slovenska različica evropskega kazalnika primanjkljaja (SI-EDI) za leto 2011 po volilnih enotah v občini Jesenice (Vir podatkov: OI, Register raka)

Življenjski slog prebivalcev občine Jesenice

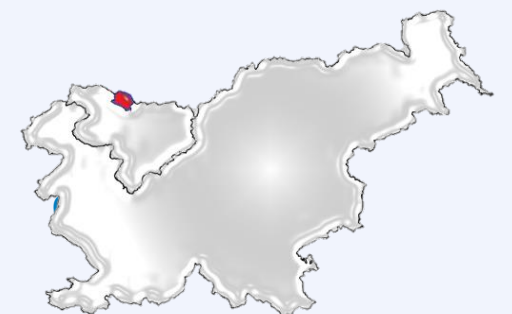
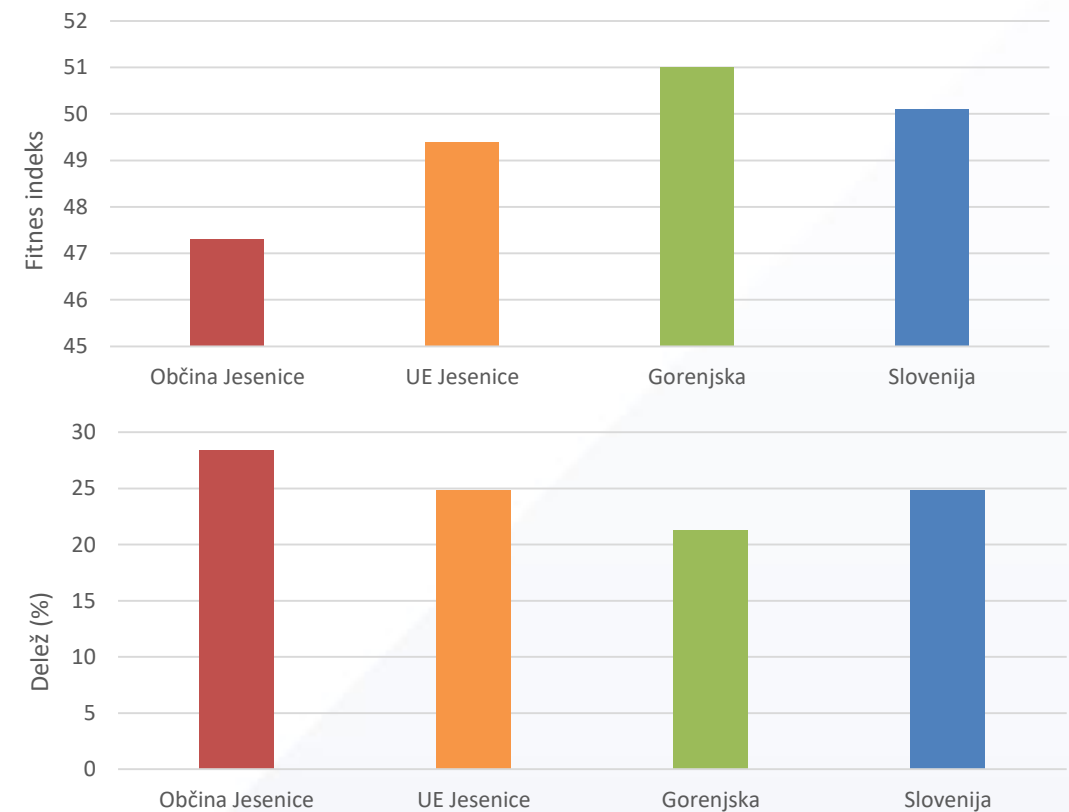
Otroci:

- slabša gibalna učinkovitost
- več prekomerno prehranjenih

% debelih se še povečuje

Odrasli:

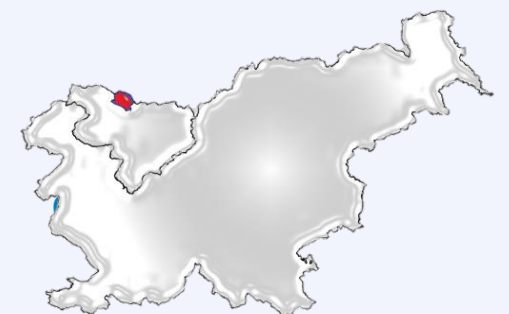
- več rednih in občasnih kadilcev
- 31% (SLO/ GOR 24%)

Življenjski slog odraslih prebivalcev UE

nakazuje se:

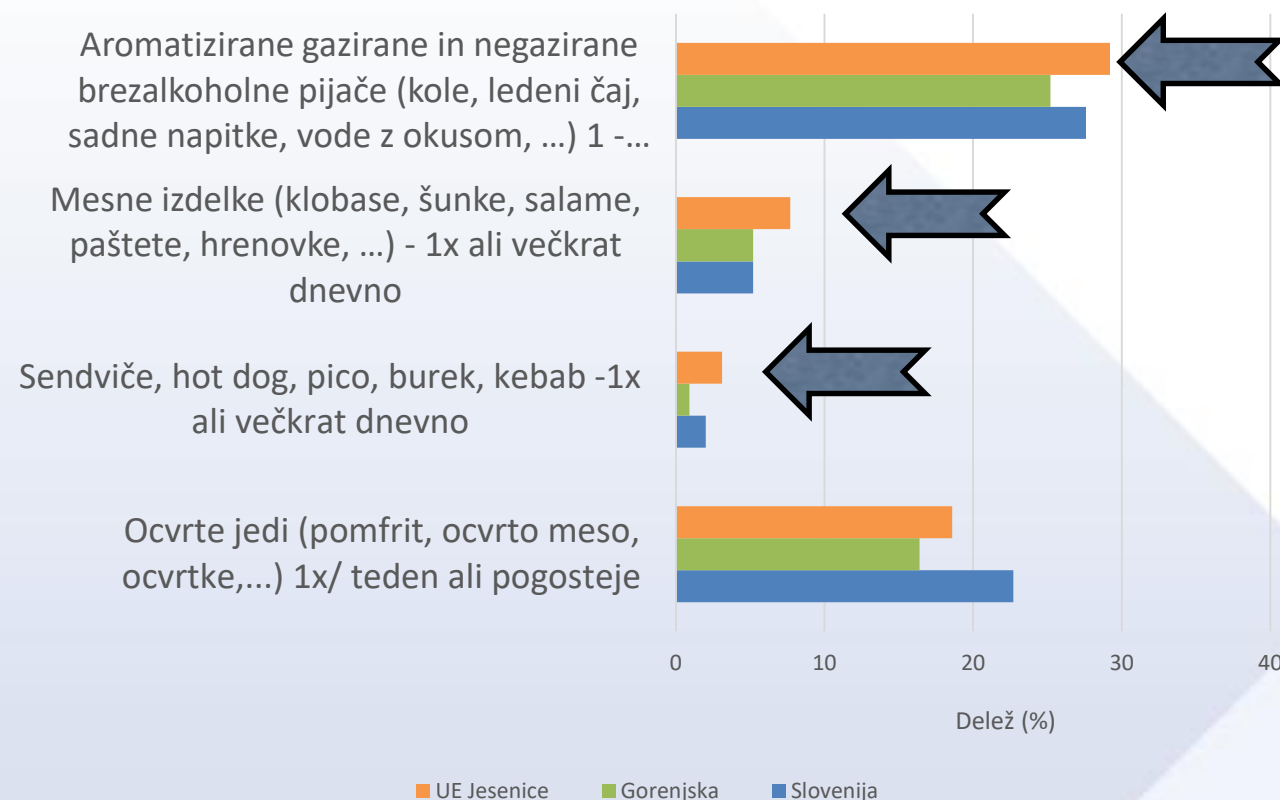
- **večja obremenjenost s stresom** (26% pogosto ali vsak dan/19% Slo)
(vzroki- izstopajo slabi materialni pogoji)
- **manjši delež telesno dejavnih odraslih** (82%/84% Slo)
(več telesno nedejavnih zaradi bolezni ali invalidnosti);
- **večji delež prekomerno prehranjenih** (ITM 25 ali več) (62%/58% Slo);
- **večja obremenjenost s pasivnim kajenjem** (39%/35% Slo); ↓
- večja razširjenost **visoko tvegane opijanja** (45%/41% Slo);
- **višji delež odraslih, ki si zob nikoli ne umivajo** (1,6%/0,8% Slo),
skrb za ustno zdravje se izboljšuje

Življenjski slog prebivalcev občine Jesenice

- **dobra polovica odraslih** v UE Jesenice se glede na prehranske smernice* **nezdavno prehranjuje**, podobno kot v Sloveniji;

Pogostost uživanja nekaterih manj priporočenih živil

Dnevna uporaba manj priporočenih maščob

*dnevno število obrokov, zajtrkovanje, zelenjava, sadje, mlečni izdelki, ribe, soljenje hrane, maščoba pri kuhi, mesni izdelki, ocvrte jedi, sladke jedi in sladke pijače

Bivalno okolje

- prebivalci UE Jesenice ocenjujejo kot **bolj hrupno** v primerjavi s prebivalci regije in Slovenije
- ocena se celo slabša – podvojil se je delež oseb, ki bivalno okolje ocenjujejo kot zelo hrupno

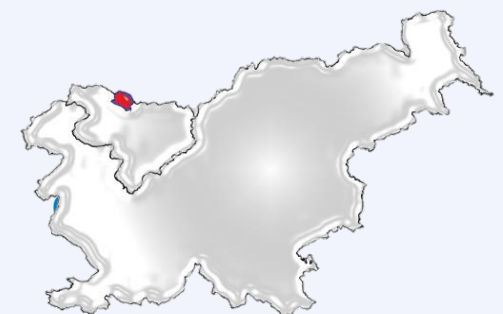
Zdravstvena služba

20 %

- je le eden od dejavnikov, ki vplivajo na zdravje
- v občini je organizirana na primarni in sekundarni ravni

Primarna raven v občini Jesenice – **višje število pacientov :**

- **na zdravnika v splošni/družinski medicini**
- **v zdravstvenem varstvu otrok in mladine**
- **na zobozdravnika v otroškem in preventivnem zobozdravstvu**

Preventiva v UE Jesenice

Prebivalci so:

- **pogostejše vabljeni na preventivne preglede** za odkrivanje KNB in se nanje tudi bolje odzivajo, kot v Sloveniji;
- **boljši poznavalci delavnic svetovanja za spremembo življenjskega sloga**, ki potekajo v ZVCjih ZD;
- **slabše** odzivni v državna presejalna programa
 - **Svit** (57,3%/64,3% Slo)
odzivnost se izboljšuje
 - **ZORA** (67,4%/71,8% Slo)
pregledanost se slabša

Najpogostejše bolezni in stanja

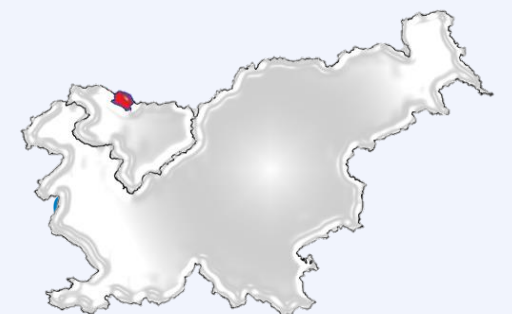
(na osnovi samoporočanja prebivalcev)

ki so jih pri prebivalcih UE Jesenice odkrili zdravniki so:

- **zvišan krvni tlak** (28 %)
- **zvišane maščobe v krvi** (26 %)
- **bolezni in okvare hrbtenice** (22 %)

So iste kot v regiji in državi.

Povišane vrednosti krvnega sladkorja ima 1/4 odraslih (enako kot v Sloveniji).

Najpogostejše bolezni in stanja

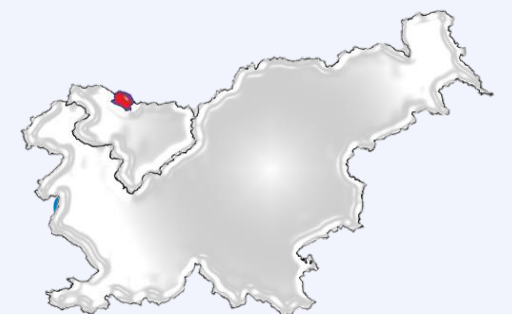
(na osnovi samoporočanja prebivalcev)

Glede na leto 2012

naj bi zdravniki odkrili **več skoraj vseh bolezni in stanj**, še zlasti:

- **jetrne ciroze**
- **srčnega popuščanja**
- **prebolele srčne kapi**

Več tudi **nespečnosti, depresivnih stanj in zobobola** ter **težje obvladovanje napetosti, stresa in pritiskov**.

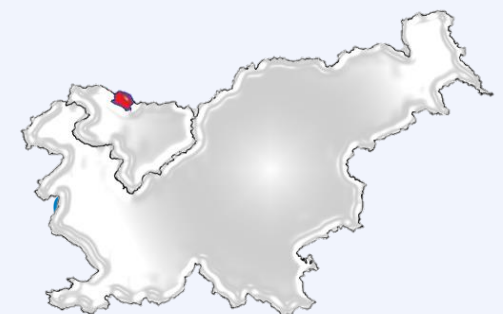

Najpogostejše bolezni in stanja

(na osnovi samoporočanja prebivalcev)

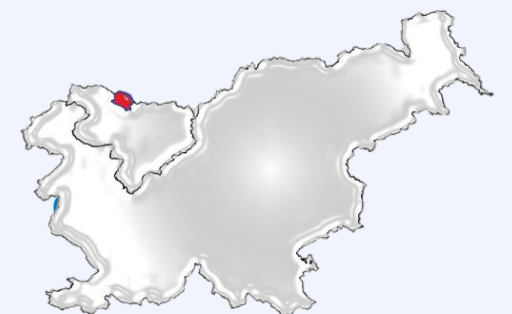
V primerjavi z Gorenjsko in Slovenijo prebivalci UE Jesenice **pogostejše** poročajo o:

- **obiskovanju zdravnika** (družinskega, drugih specialistov in zobozdravnika);
- **odsotnostih z dela** zaradi bolezni ali poškodb;
- **težavah z nespečnostjo, zobobolom in vztrajnimi napadi kašlja.**

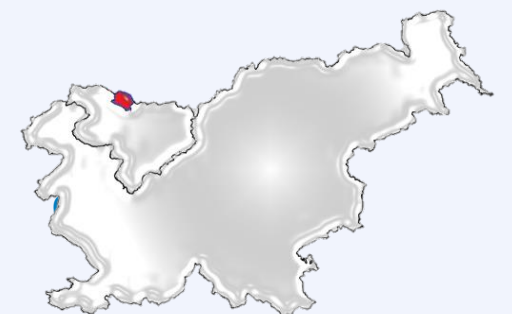
Zdravstveno statistični kazalniki zdravja

- Odrasli prebivalci občine Jesenice se statistično pomembno **pogostejše zdravijo v bolnišnici zaradi srčne kapi in bolezni, neposredno povezanih s pitjem alkohola, pri njih je več na novoodkritih primerov raka** (še zlasti raka pljuč).
- Zaradi zdravstvenih razlogov so v povprečju **skoraj štiri dni dlje odsotni z dela**.
- V občini je tudi statistično pomembno **višja splošna umrljivost** (1023 na 100.000) kot v Sloveniji (943 na 100.000).

Prejemniki pomoči na domu v občini

- **višji delež prejemnikov pomoči na domu** zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, kot v Sloveniji

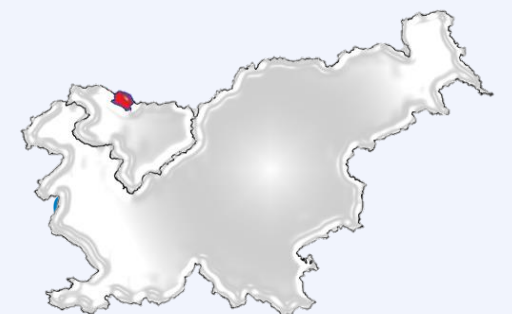
Zaključek

Zdravje prebivalcev občine Jesenice lahko ocenimo kot slabše kot je v regiji in v državi.

Zdravje je predpogoj za gospodarski in družbeni razvoj ter kakovostno življenje prebivalcev.

**Neenakosti v
zdravju, ki jih
lahko preprečimo,
so nepravilne!**

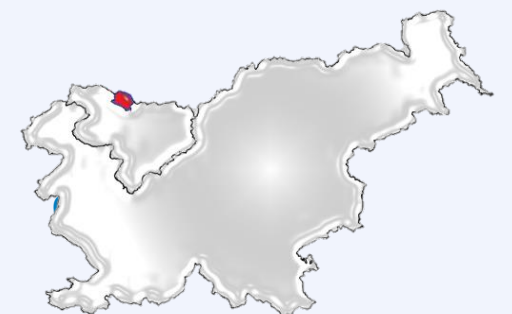
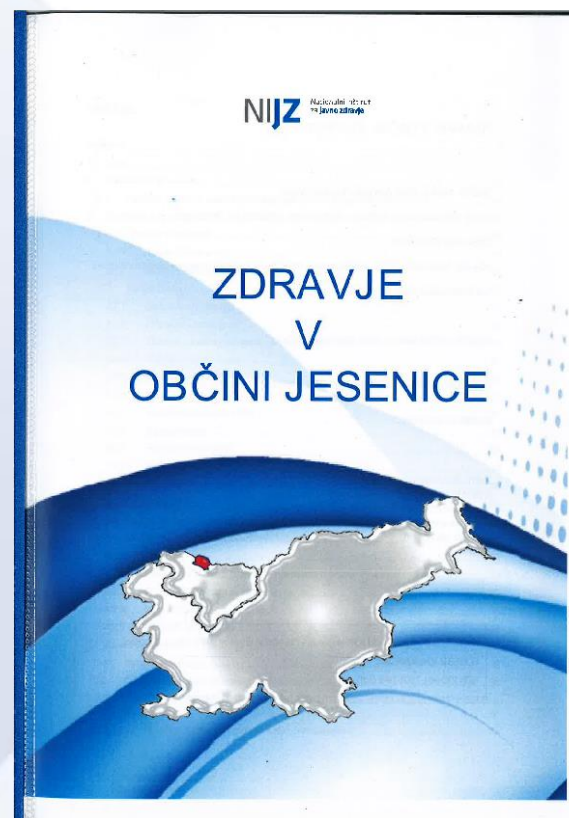
**Neenakosti so v največji
meri povezane s socio-
ekonomskim položajem
posameznika.**

Kako naprej?

Dokument je:

- bil predstavljen in sprejet na Odboru za okolje in prostor
- sprejel občinski svet Občine Jesenice
- bil predstavljen ZD Jesenice

Kako naprej?

1. Lokalna skupina za krepitev zdravja v občini:

- vodi jo predstavnik ZVC
- v njej sodelujejo predstavniki gospodarstva, šolstva, sociale, policije, NVO, NIJZ, itd.
- na prepoznanih področjih npr. življenjski slog (telesna dejavnost, prehrana, tobak, alkohol), ustna higiena, odzivnost v presejalne programe,....., okoljski dejavniki,...predstavniki LSKZ skupaj **postavijo prioritete in pripravijo akcijski načrt za ukrepanje**
- **redno sestajanje** (1 – 2x letno) in spremljanje napredka

2. pri sprejemanju odločitev **vse lokalne politike** kot **ključni kriterij** upoštevajo **zdravje**, v procese odločanja so vključeni tudi opolnomočeni prebivalci

Hvala za pozornost!

